

Sygn. akt VI Cz 885/18

POSTANOWIENIE

Dnia 16 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Janina Ignasiak

Sędziowie: SSO Karol Kołodziejczyk .

SSO Hanna Morejska - spr.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 sierpnia 2018

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko K. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda (...) S.A. w B.

od postanowienia zawartego w wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 15 marca 2018r., sygn. akt XII C 3752/17

postanawia: oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 marca 2018 r., sygn. akt XII C 3752/17 Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko K. M.

o zapłatę, w punkcie zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7889,06 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i zasądzoną należność rozłożył na 24 rat, płatnych miesięcznie do 15 dnia każdego miesiąca, począwszy od kwietnia 2018 r., w następującej wysokości: 23 raty w kwocie po 328 zł, natomiast ostatnia rata uzupełniająca w kwocie 345,06 zł , z tym zastrzeżeniem, że uchybienie terminowi płatności którejkolwiek z rat powoduje natychmiastową wymagalność kwoty pozostałej do spłacenia , oddalił powództwo w pozostałej części i umorzył postępowanie odnośnie kwoty 300złowych oraz nie obciążył pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sąd z mocy art. 102 k.p.c. nie obciążał pozwanej kosztami procesu, z uwagi na sytuację osobistą i materialną .

Zażalenie na postanowienie odnośnie kosztów postępowania złożyła strona powodowa. Skarżący zarzucił naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez przyjęcie, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, w którym należy odstąpić od obciążenia pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego, podczas gdy to pozwana powinna ponieść przedmiotowe koszty w niniejszej sprawie, jako strona przegrana, która dała powód do wytoczenia powództwa. Jednocześnie skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 2227 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 1800 zł tytułem kosztów zastępstwa

procesowego, a także zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy stwierdza, że zażalenie nie jest zasadne z przyczyn następujących. Przepis art. 102 k.p.c. przewiduje wyjątek od zasady odpowiedzialności strony przegrywającej sprawę za koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.). Przepis ten stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ustalenie, czy w sprawie zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony", zależy od swobodnej oceny sądu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2007 r., I CZ 110/07, niepubl.). Ocena ta musi jednakże uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie (tak SN w sprawie I CZ 112/09).

Sąd Rejonowy uznał, że odstąpienie od obciążania pozwanej kosztami procesu jest konsekwencją jej sytuacji osobistej i majątkowej. Jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy w obecnej sytuacji pozwana nie ma możliwości uregulowania należności wobec powoda, mimo, iż jej nie kwestionuje. Pozwana jest osobą w podeszłym wieku, ma 80 lat, utrzymuje się z emerytury, spłaca liczne inne zobowiązania, których powstanie jest konsekwencją otrzymywania niskich świadczeń emerytalnych. Stanowisko Sądu jest w tym zakresie zgodne z licznymi orzeczeniami Sądu Najwyższego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych", o których mowa w art. 102 k.p.c., zaliczane są zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (tak w sprawie I CZ 26/11). Nadto należy pamiętać, że kontrola orzeczenia sądu w toku instancji jest w tym zakresie ograniczona.

Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tego sądu zależy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Zakwalifikowanie przypadku jako "szczególnie uzasadnionego" wymaga rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych sprawy. Ingerencja w to uprawnienie, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia od rozstrzygnięcia o kosztach procesu, następuje jedynie w sytuacji stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (tak SN w sprawie I CZ 68/11). Okoliczności o których mowa w cytowanych wyżej orzeczeniach Sądu Najwyższego były przedmiotem rozważań Sądu Rejonowego. Zatem w istocie zastosowanie art. 102 k.p.c. nie może być przedmiotem kontroli instancyjnej, gdyż jak uznał Sąd Najwyższy ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez Sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (tak w sprawie III CZ 25/12).

Dlatego z mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 & 2 k.p.c. zażalenie należało oddalić jako bezzasadne.